Noe — wiara wbrew otoczeniu

Początki wiary i patriarchowie • Rdz 6:9–22; 7:1–24

Myśl przewodnia

Wiara i sumienie wymagają rozeznania, zwłaszcza wobec nacisku otoczenia.

Opowieść i opracowanie dla uczestnika

Rdz 6 umieszcza historię Noego w świecie dotkniętym przemocą. Biblijna charakterystyka sytuacji jest moralna: ludzie krzywdzą innych, a zło przyjmuje wymiar społeczny. Na tym tle czytelnik dowiaduje się o Noem, który postępuje odmiennie.

Polecenie dotyczące arki jest długie i szczegółowe. Bóg zapowiada przymierze w Rdz 6:18; rozwinięcie tej obietnicy pojawi się w następnym rozdziale naszego programu. Działanie Noego nie jest szybką reakcją na emocje, lecz długotrwałym wysiłkiem.

Hbr 11:7 rozpatruje tę postawę jako wiarę. Warto porównać, co dokładnie opowiada Rdz 6, a co podkreśla autor Listu do Hebrajczyków. Rozróżnienie opowiadania i późniejszego komentarza pomaga czytać Biblię uważnie.

Potop należy do najtrudniejszych narracji biblijnych. Rdz 6 łączy ocenę ludzkiej przemocy z zapowiedzią sądu, zaś Rdz 8–9 z obrazem nowego początku i przymierza. Opis pojedynczego ocalenia nie stanowi reguły, że każdy wierzący uniknie tragedii. W dyskusji wolno postawić pytanie o proporcjonalność sądu; nie trzeba udawać, że zaledwie kilka zdań rozwiąże całą teodyceę.

Gdy większość podejmuje złą decyzję, ktoś musi mieć odwagę się sprzeciwić. Jednak samo zdanie „wszyscy się mylą” nie wystarcza. Potrzebne są argumenty, znajomość faktów, szacunek dla osób i gotowość do sprawdzenia własnej oceny. Wierność sumieniu nie powinna usprawiedliwiać pogardy dla innych.

Cele lekcji

• Wyjaśnia, w jakim otoczeniu żył Noe według Rdz 6.

• Porównuje Rdz 6 i Hbr 11:7.

• Rozpoznaje, kiedy sprzeciw wobec grupy jest uzasadniony.

• Odpowiada na pytanie kontrolne: Czy z historii ocalenia Noego wynika gwarancja bezpieczeństwa wszystkich wierzących?

Przebieg zajęć

Problem do rozważenia — 5 min

Zadaj pytanie: „Kiedy należy przeciwstawić się grupie, a kiedy posłuchać trafnej krytyki?”.

Tekst i kontekst — 12 min

Lektura Rdz 6:9–22; 7:1–24. Poprzedni moduł zakończył się opowieścią o wyborach i ich następstwach. Teraz widzimy świat, w którym przemoc staje się powszechna, oraz losy Noego.

Uzasadniamy wnioski — 11 min

W parach zaznaczcie w Rdz 6:9–22 opis otoczenia, polecenie Boga, działanie Noego i zapowiedź przymierza. Potem przeczytajcie Hbr 11:7 i oznaczcie odmienny punkt widzenia.

Dylemat i argumentacja — 16 min

Analiza dylematu: znajomi chcą udostępnić krzywdzące nagranie. Uczniowie zapisują fakty, presję otoczenia, wartość chronioną i dwa możliwe działania. Następnie oceniają ryzyko dla ofiary.

Podsumowanie — 6 min

Każdy kończy: „Jeśli mam inną opinię niż większość, sprawdzę...".

Ćwiczenie uzupełniające

Zestaw Rdz 6:11–13 z Rdz 9:8–17: problem, odpowiedź, zakres przymierza.

Pytania i propozycje odpowiedzi

Co jest tłem moralnym historii Noego?

Przemoc na ziemi — Rdz 6:11–13.

Jaka różnica zachodzi między Rdz 6 a Hbr 11:7?

Pierwszy tekst przedstawia zdarzenia, drugi wskazuje znaczenie wiary Noego.

Czy sumienie oznacza nieomylność?

Nie. Powinno być kształtowane i konfrontowane z faktami oraz argumentami.

Czy z historii ocalenia Noego wynika gwarancja bezpieczeństwa wszystkich wierzących?

Nie. To konkretna opowieść; inne teksty Biblii mówią także o cierpieniu ludzi wiernych.

Pomoce dydaktyczne

- Biblie: Rdz 6 i Hbr 11
- karta „fakty — nacisk — wartości — działanie"
- kartki samoprzylepne
- karta pracy

Wskazówki biblijne i wychowawcze

- Potop to także narracja o śmierci i sądzie. Najmłodszym przedstawiaj ratunek Noego bez drastycznych obrazów; starszym nie usuwaj trudnych pytań o sprawiedliwość. Nie ucz, że posłuszeństwo zawsze gwarantuje fizyczne ocalenie. W Rdz 9:8–17 przymierze obejmuje również istoty żywe.
- Oddziel obserwacje zawarte w tekście od wniosków i odniesień współczesnych; pozostaw czas na pytania, także bez odpowiedzi.
- Najmłodszym nie opisuj drastycznych szczegółów potopu.
- Rdz 6:11–13 określa tło jako skażenie ziemi i przemoc; nie streszczaj problemu wyłącznie jako „ludzie byli niegrzeczni".
- Rdz 6:14–22 opisuje polecenie zbudowania arki, a Rdz 7:1–24 przebieg potopu. Nie łącz przedstawianych dni i liczb w jedną uproszczoną chronologię bez sprawdzenia wersetów.
- Rdz 6:18 zapowiada ustanowienie przymierza, którego warunki i znak poznajemy w Rdz 9:8–17; tę tematykę rozwija lekcja 07.
- Hbr 11:7 odczytuje dzieje Noego jako przykład wiary wyrażającej się w działaniu; jest to późniejsza interpretacja kanoniczna.

• Opis potopu rodzi pytania o historyczność, zasięg i znaczenie literackie. W starszych grupach przedstawiaj stanowiska uczciwie i nie podawaj spornych tez geologicznych jako dowiedzionych faktów.

• Nie przedstawiaj wrażliwości moralnej jako przyzwolenia na konflikt dla samego konfliktu. Gdy pojawia się cyberprzemoc, priorytetem jest ochrona pokrzywdzonego.

• Nie wykorzystuj klęsk żywiołowych do przypisywania winy ich ofiarom. Z młodszymi dziećmi ogranicz przerażające szczegóły zagłady.

• Opowieść o Noem obejmuje zarówno ocalenie, jak i sąd. Starszym grupom nie zacieraj trudnych pytań; najmłodszym przedstaw bezpieczeństwo bez drastycznych scen.

• Uwagi do interpretacji i bezpieczeństwa: Potop to także narracja o śmierci i sądzie. Najmłodszym przedstawiaj ratunek Noego bez drastycznych obrazów; starszym nie usuwaj trudnych pytań o sprawiedliwość. Nie ucz, że posłuszeństwo zawsze gwarantuje fizyczne ocalenie. W Rdz 9:8–17 przymierze obejmuje również istoty żywe.

Kontynuacja w domu

Porozmawiajcie o odpowiedzialnym reagowaniu na przemoc, bez usprawiedliwiania jej żadną religijną tezą.